

Kozłowski, Cezary

Ocena gospodarowania środkami trwałymi w przedsiębiorstwie produkcyjnym

Zeszyty Naukowe Ostroleckiego Towarzystwa Naukowego 24, 185-194

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OCENA GOSPODAROWANIA ŚRODKAMI TRWAŁYMI W PRZEDSIĘBIORSTWIE PRODUKCYJNYM

FIXED ASSETS MANAGEMENT EVALUATION IN THE MANUFACTURING COMPANY

Wprowadzenie

We wszystkich jednostkach gospodarczych znaczącą rolę w strukturze majątku trwałego odgrywa rzeczowy majątek trwały, do którego zalicza się środki trwałe, środki trwałe w budowie (środki trwałe w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego) oraz zaliczki na środki trwałe w budowie.

Środki trwałe, poza ludźmi, uznawane są za podstawowy czynnik wytwórczy przedsiębiorstwa. Są one na ogół podstawowym składnikiem majątku przedsiębiorstwa i stanowią główny element jego potencjału wytwórczego. Mają bardzo duży wpływ na jakościowe cechy zarówno zasobów materiałowych służących do produkcji, jak i samego produktu finalnego. Środki trwałe charakteryzują przede wszystkim tym, że:

- biorą udział w wielu procesach produkcyjnych i usługowych,
- nie zmieniają swej formy w toku produkcji, lecz krążą w postaci nowo wytworzonych produktów,
- zużywają się stopniowo, przenosząc wartość swojego zużycia na wytwarzane produkty i świadczone usługi,
- wymagają reprodukcji nie po każdym, lecz po wielu cyklach produkcyjnych,
- posiadają mniejszą szybkość krążenia niż środki obrotowe, a więc charakteryzują się dłuższym okresem użytkowania,
- cechuje je wyższa wartość jednostkowa niż pozostałych elementów majątku¹.

* dr, Katedra Rachunkowości, Wydział Nauk Ekonomicznych, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

¹ D. Makowska, *Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne – ujęcie podatkowe i rachunkowe*, ODDK, Gdańsk 2003.

Przez środki trwałe według ustawy o rachunkowości² rozumie się rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok. Ponadto mają one być przeznaczone na własne potrzeby jednostki oraz w momencie oddania do użytkowania kompletne i zdadne do użytku.

Do środków trwałych według ustawy o rachunkowości zalicza się w szczególności:

- nieruchomości (grunty, prawo użytkowania wieczystego gruntu, budynki i budowle, będące odrębną własnością lokale oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego), czyli składniki majątku trwałego zapewniające odpowiednie warunki do prowadzenia procesów produkcyjnych oraz działalności nieprodukcyjnej,
- maszyny i urządzenia, tj. składniki majątku, którymi bezpośrednio oddziałuje się na przedmioty pracy, czyli surowce i materiały itp.,
- inne kompletne oraz zdadne do użytku w momencie przyjęcia do używania przedmioty;
- środki transportu służące do przemieszczania (przewozu) przedmiotów i osób,
- ulepszenia w obcych środkach trwałych,
- inwentarz żywy.

Ukazane wyżej grupy środków trwałych podlegają dalszemu podziałowi na podgrupy, a te z kolei na rodzaje obiektów środków trwałych.

Do środków trwałych jednostki można zaliczyć również obce środki trwałe używane przez nią na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, np. leasingu, jeżeli z innych przepisów wynika prawo dokonywania od nich odpisów amortyzacyjnych przez korzystającą z tych środków jednostkę. Tego rodzaju składniki majątku jednostka zalicza do własnych środków trwałych, pomimo że nie jest ich właścicielem³.

Z kolei definicja środków trwałych zamieszczona w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości nr 16 „Rzeczowy majątek trwały”⁴ ukazuje rzeczowy majątek trwały jako majątek utrzymywany przez jednostkę gospodarczą do wykorzystania w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, albowiem przekazania do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych, z zaznaczeniem, iż okres jego użytkowania nie może być krótszy niż jeden okres obrotowy (jeden rok).

Aktywa trwałe w zasadniczym stopniu decydują o możliwościach gospodarczych przedsiębiorstwa. Ich stan, stopień nowoczesności oraz poziom wykorzystania świadczą o kondycji firmy. Racjonalne gospodarowanie aktywami trwałymi poprawia efekty ekonomiczne przedsiębiorstwa. Zarządzanie majątkiem trwałym

² Ustawa z dnia 24 września 1994 r. o rachunkowości. Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, Nr 208, poz. 1540

³ J. Iwin, Z. Niedzielski, *Rzeczowy majątek trwały*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

⁴ Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 16 „Rzeczowy majątek trwały”, International Accounting Standards Committee, London 1999.

powinno być nastawione głównie na optymalizację inwestycji. Realizacja tych zadań powinna mieć na celu powiększenie wartości majątku trwałego, polepszenie jego stanu technicznego oraz unowocześnienie. Działaniem niezbędnym w tym kierunku jest niedopuszczenie do pogorszenia stanu technicznego środków trwałych oraz systematyczna kontrola skutecznego wykorzystania każdego ze składników majątku trwałego. Jest to szczególnie istotne w przedsiębiorstwie produkcyjnym.

Założenia metodyczne

Podstawowym celem niniejszej pracy jest ocena gospodarowania środkami trwałymi w przedsiębiorstwie produkcyjnym.

Skoncentrowano się głównie na poszukiwaniu odpowiedzi na pytania:

- Jakie zmiany ilościowe i jakościowe wystąpiły w strukturze środków trwałych badanej spółki i co było ich przyczyną?
- W jakim stopniu spółka wykorzystywała środki trwałe, którymi dysponowała, oraz czy była wyposażona w nowoczesną technologię (czy zaobserwowano postęp techniczny w dziedzinie wyposażenia w środki trwałe)?
- Jaki był wpływ wykorzystania środków trwałych na wyniki ekonomiczne badanej spółki?

W badaniach posłużono się wskaźnikami ekonomicznymi, które najtrafniej charakteryzują efektywność gospodarowania środkami trwałymi. Za ich pomocą dokonano oceny podstawowego obszaru gospodarowania majątkiem przedsiębiorstwa, tj. wielkości, struktury, poziomu, rozwoju, procesów odtworzeniowych, postępu technicznego oraz stopnia wykorzystania zasobów majątku.

Oceny gospodarowania środkami trwałymi dokonano, poddając analizie firmę OCTIM Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Olsztynku (w dalszej części opracowania nazywaną spółką). Badaniami objęto lata 2007–2009. Działalnością podstawową ocenianego podmiotu jest:

- produkcja octu (winny, spirytusowy, jabłkowy, cytrynowy, malinowy itp.),
- produkcja musztardy (stołowa, chrzanowa, miodowa, grillowa, sarepska itp.),
- produkcja keczupu (łagodny, pikantny),
- produkcja przetworów (mazurski ogórek, kukurydza, groszek, seler itp.).

Podstawowe źródło informacji i materiał niezbędny do przeprowadzenia analizy stanowiła ewidencja księgowa i sprawozdawczość finansowa z lat 2007–2009.

Wyniki badań własnych

Efektywność gospodarowania środkami trwałymi w znacznym stopniu uzależniona jest od ich struktury, tj. udziału i stopnia wykorzystania poszczególnych składników w procesie gospodarczym. Racjonalizacja struktury środków trwałych

polega przede wszystkim na utrzymaniu prawidłowych proporcji między środkami o charakterze produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Trzeba również pamiętać, że ważna jest nie tylko wielkość i wartość tych środków, lecz także ich stan fizyczny oraz zdolność produkcyjna, co w znacznym stopniu uzależnione jest od wieku składników majątku trwałego oraz od stopnia ich zużycia fizycznego i ekonomicznego⁵.

W związku z powyższym, analizując strukturę środków trwałych, szczegółowo zbadano ich strukturę wiekową oraz stopień umorzenia i likwidacji (tabela 1).

Tabela 1. Struktura środków trwałych w spółce według kryterium produktywności i wieku w latach 2007–2009

Wyszczególnienie	Lata		
	2007	2008	2009
Wartość środków trwałych ogółem (tys. zł)	1340,83	1552,66	1894,73
Wartość środków trwałych produkcyjnych (tys. zł)	826,97	911,8	1352,52
Udział środków produkcyjnych (%)	61,7	58,7	71,4
Udział środków nieprodukcyjnych (%)	38,3	41,3	28,6
Wartość środków produkcyjnych do 5 lat (tys. zł)	159,45	214,53	652,53
Udział środków produkcyjnych do 5 lat (%)	19,3	23,5	48,3
Wartość środków produkcyjnych powyżej 5 lat (tys. zł)	667,52	697,27	699,99
Udział środków produkcyjnych powyżej 5 lat (%)	80,7	76,5	51,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej OCTIM Sp. z o.o.

W badanym okresie zmiany w strukturze środków trwałych można ocenić pozytywnie. Udział środków produkcyjnych w tym okresie znacznie wzrósł. W roku 2007 środki produkcyjne stanowiły 61,7% wszystkich środków trwałych przedsiębiorstwa, natomiast w roku 2009 już 71,4%.

Zastosowane kryterium czasu przy badaniu zmian struktury produkcyjnych środków trwałych pozwoliło stwierdzić, iż w badanym okresie wystąpił systematyczny wzrost udziału nowych środków produkcyjnych. Udział środków trwałych użytkowanych w procesie wytwórczym w okresie ponad 5 lat obniżył się z 80,7% w 2007 roku do 51,7% w roku 2009. Świadczy to o szeroko rozwiniętej działalności inwestycyjnej spółki właśnie w tej dziedzinie. Pojawienie się w latach 2007–2008 znacznych nakładów inwestycyjnych w zakresie środków trwałych spowodowało ich wyraźne odnowienie. W 2009 roku udział środków produkcyjnych użytkowanych w procesie wytwórczym do 5 lat wzrósł o 29% w stosunku do 2007 roku.

Na jakościowe i ilościowe zmiany stanu oraz struktury środków trwałych duży wpływ wywierają procesy likwidacji, umorzenia i odnowienia (tabela 2).

⁵ M. Tkaczuk, *Zarządzanie majątkiem trwałym przedsiębiorstwa w UE*, OWSiZ, Olsztyn 2004.

Tabela 2. Poziom umorzenia, likwidacji i odtworzenia środków trwałych spółki w latach 2007–2009

Wyszczególnienie	Lata		
	2007	2008	2009
Wartość środków trwałych na początek roku (tys. zł)	1422,26	1340,83	1552,66
Wartość środków trwałych na koniec roku (tys. zł)	1340,83	1552,66	1894,73
Wartość środków umorzonych (tys. zł)	267,56	238,91	248,80
Wartość środków zlikwidowanych (tys. zł)	75,73	49,35	174,90
Środki trwałe uzyskane z inwestycji (tys. zł)	261,87	406,23	843,10
Wskaźnik umorzenia (%)	18,8	17,8	16,0
Wskaźnik likwidacji (%)	5,3	3,7	11,3
Wskaźnik odnowienia środków trwałych (%)	18,4	30,3	54,3
Wskaźnik relacji wartości środków trwałych przekazanych z inwestycji do wartości zlikwidowanych środków trwałych	3,46	8,23	4,82

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej OCTIM Sp. z o.o.

Przedstawione dane pozwalają stwierdzić, iż w latach 2007–2009 nie nastąpiły znaczne zmiany jakościowe w rzeczowych składnikach majątku trwałego. Świadczy o tym m.in. wskaźnik likwidacji, który w całym badanym okresie miał niższą wartość niż wskaźnik umorzenia. Oznacza to, że wycofanie z eksploatacji zużytych i przestarzałych obiektów następowało bardzo powoli, choć w roku 2009 zaobserwować można wyraźne przyspieszenie tego procesu. Jednocześnie można również zauważyć systematyczne zwiększenie się poziomu wskaźnika odnowienia. W roku 2007 wynosił on 18,4%, a w roku 2009 zwiększył się już o 35,9% i znacznie wyprzedził tempo wzrostu wskaźnika likwidacji. Oznacza to, że działalność inwestycyjna przedsiębiorstwa w pełni zapewniała odtworzenie obiektów zlikwidowanych. Spółka w dużym tempie powiększała, odnawiała i unowocześniała swoje zasoby majątkowe. Potwierdził to również wskaźnik relacji między wartością środków trwałych uzyskanych z inwestycji a wartością ich zlikwidowania. Powyższy wskaźnik wyraźnie ukazuje, że w badanym okresie za szybciej postępujący należy uznać proces odnowy środków trwałych.

Istotnym źródłem odnowy środków trwałych są odpisy amortyzacyjne, dlatego też określono również wskaźnik udziału amortyzacji w finansowaniu nakładów inwestycyjnych. Wartości tego wskaźnika w poszczególnych latach zaprezentowano w tabeli 3.

Tabela 3. Wskaźnik udział odpisów amortyzacyjnych w finansowaniu nakładów inwestycyjnych spółki w latach 2007–2009

Wyszczególnienie	Lata		
	2007	2008	2009
Kwota amortyzacji (tys. zł)	296,16	304,35	279,11
Nakłady inwestycyjne (tys. zł)	610,57	715,51	1142,99
Wskaźnik udziału amortyzacji (%)	48,5	42,5	24,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej OCTIM Sp. z o.o.

Wartość wskaźnika w latach 2007–2008 kształtowała się na względnie wysokim poziomie. W 2009 roku udział amortyzacji w finansowaniu nakładów inwestycyjnych spółki spadł do poziomu 24,4%. Spowodowane to było nie tyle obniżeniem odpisów umorzeniowych, ile przede wszystkim znacznym wzrostem nakładów inwestycyjnych w tym roku. W każdym z analizowanych lat, z uwagi na duże rozmiary inwestycji, jednostka musiała skorzystać także z zewnętrznych źródeł ich finansowania, takich jak np. pożyczki, kredyty bankowe. Potwierdza to poziom zobowiązań długoterminowych spółki z tytułu pożyczek i kredytów. W 2007 roku wyniosły one 43,25 tys. zł, w roku 2008 – 173,99 tys. zł, a w roku 2009 już 1828,87 zł.

Ocena jakości oraz stopnia wykorzystania środków trwałych wiąże się przede wszystkim z analizą wyposażenia podmiotu gospodarczego w nowoczesną technologię, która w dużym stopniu wpływa na ich produktywność. Stopień rozwoju postępu technicznego w przedsiębiorstwie ustala się poprzez analizę dynamiki wskaźnika technicznego uzbrojenia pracy, a także mechanizacji procesów produkcyjnych (tabela 4).

Wyniki badań pozwalają stwierdzić, że na przestrzeni lat 2007–2009 w technicznym wyposażeniu analizowanej spółki zaszły bardzo korzystne zmiany. Wskazuje na to przede wszystkim systematyczny wzrost wskaźnika technicznego uzbrojenia pracy. Wartość środków trwałych przypadających na jednego pracownika zwiększyła się z 21,28 do 25,96 tys. zł, czyli o 18%. Zjawisko to wywarło duży wpływ na proces wytwórczy, ponieważ techniczne wyposażenie uczestników samego procesu produkcyjnego zmieniło się w jeszcze większym stopniu, z 20,67 do 28,78 tys. zł, czyli o ponad 28% przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia pracowników produkcyjnych o ok. 15%.

Można zatem stwierdzić, iż w badanym okresie w spółce wzrost ogólnej wartości środków trwałych wywołany był przede wszystkim szybkim wzrostem produkcyjnych środków trwałych. W rezultacie wpłynęło to korzystnie na zmiany w strukturze majątku trwałego i na relacje między ogólnym a cząstkowym (dotyczącym pracowników produkcyjnych) wskaźnikiem technicznego wyposażenia pracy.

Podkreślenia wymaga fakt, iż wskaźnik mechanizacji przez cały rozpatrywany okres pozostawał na wysokim poziomie, co świadczy o wysokim udziale maszyn w procesie produkcji badanego przedsiębiorstwa. Każdego roku udział maszyn w produkcji wyniósł ok. 95%.

Tabela 4. Wskaźniki postępu technicznego w spółce w latach 2007–2009

Wyszczególnienie	Lata		
	2007	2008	2009
Przeciętna wartość środków trwałych ogółem (tys. zł)	1 340,83	1 552,66	18 94,73
Przeciętna wartość środków trwałych produkcyjnych (tys. zł)	826,97	911,80	13 52,52
Liczba pracowników ogółem	63	65	73
Liczba pracowników produkcyjnych	40	41	47
Wartość produkcji (tys. zł)	13 102,50	15 518,50	16 312,20
Wartość produkcji wykonana za pomocą maszyn (tys. zł)	12 397,59	14 664,98	15 564,04
Wskaźnik ogólnego technicznego uzbrojenia pracy (tys. zł/pracownika)	21,28	23,89	25,96
Wskaźnik technicznego uzbrojenia pracy robotników produkcyjnych (tys. zł/pracownika produkcyjnego)	20,67	22,24	28,78
Wskaźnik mechanizacji (udział produkcji wykonanej za pomocą maszyn do wartości produkcji ogółem w %)	94,6	94,5	95,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej OCTIM Sp. z o.o.

Relacja między przyrostem produkcji i przyrostem wartości środków trwałych oraz obliczenie wskaźnika produktywności i rentowności środków trwałych umożliwiło ocenę ogólnego wpływu wykorzystania środków trwałych na wyniki ekonomiczne.

Analizując dane zamieszczone w tabeli 5, można stwierdzić, że w 2008 roku nastąpiła poprawa produktywności i jednocześnie obniżenie rentowności środków trwałych w stosunku do 2007 roku. W roku kolejnym ww. wskaźniki uległy pogorszeniu. Wartość środków trwałych wzrasta w tempie szybszym niż wytworzona produkcja i zysk netto. Zjawisko to ma bezpośredni związek ze zwiększeniem w 2009 roku poziomu wskaźnika odnowienia (o 35,9%) w stosunku do roku 2007. Wskaźnik ten znacznie wyprzedził tempo wzrostu wskaźnika likwidacji.

Zauważalny jest spadek rentowności środków trwałych z 31,7% do 12,1%. Zyskowność w 2008 roku spadła głównie na skutek obniżenia zysku netto (o prawie 40%). W roku następnym obniżenie rentowności wynikało, pomimo wzrostu zysku netto, ze znacznego przyrostu wartości środków trwałych. Obniżenie zysku spółki w latach 2008–2009 spowodowany był głównie wysokimi kosztami finansowymi związanymi z zaciągniętymi kredytami inwestycyjnymi.

Tabela 5. Efektywność wykorzystania środków trwałych w spółce w latach 2007–2009

Wyszczególnienie	Lata		
	2007	2008	2009
Wartość produkcji (tys. zł)	13102,50	15518,50	16312,20
Tempo wzrostu (%)	-	118,4	105,1
Środki trwale produkcyjne (tys. zł)	826,97	911,80	1352,52
Tempo wzrostu (%)	-	110,3	148,3
Zysk netto (tys. zł)	262,23	158,71	163,33
Produktywność środków trwałych produkcyjnych (%)	1584,4	1701,9	1206,1
Rentowność środków trwałych produkcyjnych (%)	31,7	17,4	12,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej OCTIM Sp. z o.o.

Końcowym efektem analizy efektywności wykorzystania środków trwałych jest zbadanie relacji między dynamiką podstawowych wielkości ekonomicznych, do których należą: zatrudnienie, środki trwałe, produkcja, zysk. Prawidłowa zależność między tymi wielkościami powinna wyglądać w następujący sposób:

zatrudnienie > środki trwałe > produkcja > zysk

Spełnienie tej zależności świadczy o racjonalnym zarządzaniu majątkiem trwałym. Rozpatrując kształtowanie się wskaźników przedstawionych w tabeli 6, można stwierdzić, że wyżej przedstawiona zależność w badanym okresie została zachowana tylko przy dwóch pierwszych wielkościach, tj. dynamika wzrostu środków trwałych przewyższała dynamikę zatrudnienia. Oznacza to, że postęp techniczny skutecznie zastępował pracę żywą pracą uprzedmiotowioną, czego efektem jest właśnie ta zależność. Ocena kolejnych wskaźników dynamiki pozwala stwierdzić, że proces ten nie przyczynił się jednak do wzrostu wydajności. Świadczy o tym niższa dynamika produkcji, a w dalszej kolejności spadek zysku.

Tabela 6. Wskaźniki dynamiki zatrudnienia, środków trwałych, produkcji oraz zysku w spółce w latach 2007–2009

Wyszczególnienie	Dynamika w latach (%)		
	2008/2007	2009/2008	2009/2007
Liczba pracowników	103,2	112,3	115,8
Środki trwale produkcyjne	110,3	148,3	163,6
Produkcja wytworzona	111,5	102,2	113,9
Zysk netto	60,5	102,9	62,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji księgowej OCTIM Sp. z o.o.

Podsumowanie i wnioski

Przedmiotem rozważań podjętych w pracy była problematyka efektywności gospodarowania środkami trwałymi w przedsiębiorstwie produkcyjnym. Wybór tej problematyki był podyktowany faktem, iż właśnie efektywność gospodarowania środkami trwałymi wydaje się jednym z najbardziej istotnych, a zarazem najtrudniejszych elementów skutecznego gospodarowania środkami trwałymi w przedsiębiorstwie o charakterze produkcyjnym.

Badania obejmujące lata 2007–2009 przeprowadzono w firmie OCTIM Sp. z o.o. w Olsztynku.

Gospodarowanie majątkiem trwałym, a w szczególności środkami trwałymi, obejmuje całość zagadnień technicznych, organizacyjnych, ewidencyjnych oraz ekonomiczno-finansowych związanych z pozyskaniem, wykorzystywaniem, likwidacją, a także odtworzeniem składników majątku.

Podsumowując, można stwierdzić, iż gospodarowanie środkami trwałymi w przedsiębiorstwie OCTIM, mimo racjonalnego ich wykorzystania, nie przyniosło pozytywnych efektów ekonomicznych. Proces odnowy środków trwałych rósł w bardzo szybkim tempie, co w konsekwencji pogorszyło zdolności majątku do generowania zysku. Należy jednak zauważyć, że w początkowym okresie objętym przedmiotową analizą przedsiębiorstwo dysponowało w większości środkami przestarzałymi, których używało już ponad 5 lat. W roku 2007 stanowiły one ponad 80% wszystkich środków produkcyjnych. W latach 2008–2009 spółka podjęła szereg starań, aby odnowić park maszynowy. Wynikiem tego był gwałtowny wzrost wartości środków trwałych oraz spadek zysku przy jednoczesnym wzroście wartości produkcji wytworzonej. Można zatem stwierdzić, że badany okres był etapem odrodzenia w fazie działania spółki OCTIM. Rokuje to pozytywnie na przyszłość funkcjonowania tej jednostki. Przedsiębiorstwo zwiększyło zatrudnienie, odnowiło i unowocześniło park maszynowy, ponadto przychody ze sprzedaży spółki w badanym okresie systematycznie rosły. Podkreślić też należy, że analizowany okres był zbyt krótki, aby zaobserwować już teraz zwrot zainwestowanych środków, ale niewątpliwie przy dalszym racjonalnym gospodarowaniu środkami trwałymi należy oczekiwać ich w przyszłości, tym bardziej iż można już zaobserwować niewielką tendencję wzrostową zysku w roku 2009 w stosunku do roku poprzedniego.

BIBLIOGRAFIA

- Iwin J., Niedzielski Z. 2002.** *Rzeczowy majątek trwały*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Malkowska D. 2003.** *Środki trwałe i wartości niematerialne i prawne – ujęcie podatkowe i rachunkowe*. ODDK, Gdańsk.
- Międzynarodowy Standard Rachunkowości nr 16 „Rzeczowy majątek trwały” International Accounting Standards Committee, London 1999.

Tkaczuk M. 2004. *Zarządzanie majątkiem trwałym przedsiębiorstwa w UE.* OWSliZ, Olsztyn.

Ustawa z dnia 24 września 1994 r. o rachunkowości. Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, Nr 208, poz. 1540.

STRESZCZENIE

Niniejsza praca została poświęcona zagadnieniu gospodarowania środkami trwałymi w przedsiębiorstwie produkcyjnym. Głównym jej celem była ocena efektywności gospodarowania środkami trwałymi w przedsiębiorstwie OCTIM Sp. z o.o. w Olsztynku w latach 2005–2007. Na podstawie analizy procesu zmian w wielkości, strukturze i dynamice składników majątku trwałego, jak również analizy postępu technicznego dziedzinie wyposażenia w środki trwałe, a także analizy efektywności wykorzystania środków trwałych w przedsiębiorstwie OCTIM Sp. z o.o. stwierdzono, iż racjonalne gospodarowanie środkami trwałymi nie wpłynęło na poprawę jego wyników ekonomicznych.

SŁOWA KLUCZOWE: środki trwałe, wyniki finansowe

SUMMARY

The present master thesis is devoted to the question of fixed assets management in the manufacturing company. The main objective of this thesis was to evaluate a fixed assets management in the OCTIM Company, Ltd. located in Olsztynek from the point of efficiency within the space of 2007–2009. Analysis of the altering process in the field of fixed assets volume, structure and dynamics, analysis of the technological progress in fixed assets endowment as well as analysis of the fixed assets utilization from the point of efficiency in the OCTIM Company, Ltd. led to the conclusion that a rational fixed assets management did not contribute to better financial results.

KEYWORDS: fixed assets, financial results